

آیدها هم کاری بر نمی حتی از الهه

Photo: leungchopan/bigstockphoto.com

نعیمه دوستدار

موارد خشونت خانگی در هند آمار بالایی دارد و در عین شباهت به بقیه دنیا، شکل های متنوع و خاص خود را هم دارد. از ازدواج در سن پایین گرفته تا قتل های ناموسی و کتک خوردن روزانه و حتی وادار شدن به خودسوزی به دلیل نداشتن جهیزیه کافی.

سال 2006 رنوکا چوودوری، سفیر سابق اتحادیه اروپا برای توسعه زنان و کودکان، [اظهار داشت](#) که حدود ۰۷ درصد زنان در هند قربانی خشونت خانگی هستند. با این حال آمار او توسط بنیاد خانواده هندوستان مورد بحث قرار گرفت و این بنیاد اعلام کرد که رنوکا، پرونده های مرگ برای جهیزیه را هم در آمار خود گنجانده است و آگاهانه از محکومیت های حقوقی این پرونده ها در دادگاه چشم پوشی کرده است.

مرگ های ناشی از مشاجره در ارتباط با [جهیزیه عروس](#) به این دلیل رخ می دهند که مردان هندی هنگام ازدواج تقاضای زیادی در مورد جهیزیه عروس دارند. از آنجا که بر اساس طبقه، سطح مالی خانواده و ... امکان تامین جهیزیه مورد نظر از سوی همه خانواده ها وجود ندارد، برخی از نوعروس ها به دلیل فشارهای داماد و خانواده او مجبور به خودسوزی می شوند.

سال ۰۱۰۲ میلادی در هر ۰۹ دقیقه یک مورد مرگ ناشی از مشاجره در ارتباط با جهیزیه عروس گزارش شده است. این مرگ ها تنها خودسوزی اجباری (Forced self-immolation) نیستند، بلکه به دلیل فشار خانواده همسر به نوعی قتل (Murder-immolation) شمرده می شوند.

یک [تحقیق](#) در سال ۲۱۰۲ میزان خشونت جنسی در هند را یکی از کمترین ها در میان کشورهای جهان می داند، با این حال ممکن است دلیل آن این باشد که تنها 1 درصد از قربانیان خشونت جنسی آن را به پلیس گزارش می کنند. از سویی بیشترین خشونت جنسی در ازدواج رخ می دهد که این موارد هم به دلیل جرم نبودن تجاوز زناشویی در هندوستان گزارش نمی شوند.

قانون علیه خشونت خانگی

قانون خشونت خانگی هند با نام «قانون حمایت از زنان در برابر خشونت خانگی» در سال ۵۰۰۲ تصویب شد. این قانون خشونت خانگی را جرم و از مواردی می داند که باید به پلیس گزارش شود. بر اساس قانون هندوستان، خشونت خانگی شامل هر نوع خشونت است که از سوی اعضای خانواده صورت بگیرد. هرگونه اقدام، بی عدالتی یا مشارکت در خشونت خانگی جرم است. این موارد شامل صدمه زدن یا آسیب رساندن به سلامت، ایمنی، زندگی، اندام یا رفاه فرد، آزار روانی یا جسمی، آسیب رساندن به شخص، یا تمایل به انجام این کار و سوء استفاده جسمی، جنسی، عاطفی و اقتصادی است.

الهه های کبود و فمینیست های هندی

در تقویم هندی، خدایان زن و پرستش انرژی زنانه موضوعی جدی است. اما این باورها به تازگی مورد تردید قرار گرفته اند. دلیل آغاز این بحث [کمپین مشهوری](#) بود که یک آژانس فیلمسازی در بمبئی راه انداخت. آگهی آنها شامل تصویرهایی از سه الهه اصلی اسطوره هندو-دورگا (الهه غریبی)، ساراسواتی (الهه یادگیری) و لشمکی (الهه ثروت) - بود که کبودی ها و زخم هایی چهره های این خدایان معروف را پوشانده بود.

در نسخه ای از این آگهی آمده: «دعا کنید که ما هرگز امروز را نبینیم. امروزه بیش از ۸۶ درصد زنان در هند قربانی خشونت خانگی می شوند. به نظر می رسد که هیچ زنی نجات نیافته باشد. حتی کسانی که ما نیز دعایشان می کنیم.»

این کمپین در جلب نگاه ها به مساله خشونت خانگی موفق بود و بسیاری آگهی های آن را معنادار و قدرتمند یافتند. البته گروهی هم با آن به شدت مخالف بودند. راجان زد، یک فعال هندو، کمپین را به «بی اهمیت سازی الهه های بسیار قابل احترام» متهم کرد. فمینیست ها و فعالان جنبش زنان در هند هم آن را یک کار کم ارزش دیدند. آنها معتقد بودند که این کمپین تنها به بخشی از مطالبات مربوط به زنان در موضوع خشونت خانگی پرداخته تا اعتراض ها را خاموش کند. برخی از منتقدان احساس می کردند که این تبلیغ اگرچه خشونت خانگی را هدف قرار داده، اما دوباره زنان را به زن ایده آل در نقش یک الهه تبدیل کرده است. به همین دلیل بود که آنها یک تصویر روزمره و معمولی از زنی را که کتک خورده و پای چشمش سیاه شده، به تصویر الهه های کتک خورده ترجیح می دادند.

الهه در مقابل فاحشه

پروفسور بریندا بوزو در مقاله‌ای در برابر الهه سازی از زنان هند می‌ایستد و می‌نویسد: «اگر به جای این الهه‌ها یک فاحشه تصویر می‌شد، آیا جامعه برای او ارزشی قائل بود که نجاتش دهد؟ و چرا او به این شکل پدرسالارانه نیاز به نجات یافتن دارد؟»

یک بار هم رییس ایالتی در جنوب از سوی پیروان حزیش به عنوان **مریم باکره** به تصویر کشیده شد. الهه سازی از زنان برجسته و قدرتمند در عرصه فیلم، موسیقی و سیاست هند، از فرهنگ پرستش الهه‌ها می‌آید. در جنوب هند، فیلم‌هایی در مورد الهه‌های اساطیری خشمگین که مردان را برای سوءاستفاده از زنان مجازات می‌کنند بیننده زیادی دارد. اغلب روستاها یک «فرقه مادری» دارند که الهه‌های محلی را می‌پرستند و در هر گونه اپیدمی مانند شیوع اسهال، از او طلب بخشش می‌کنند.

از زمان استقلال هند، تصویر مادر هند، الهام بخش صنعت چاپ بود تا زن را به عنوان الهه کپی کند. تصویر الهه یک تصویر راحت و قابل درک برای مردان و زنان است، اما شاید استراتژی فمینیستی درستی نباشد. این مساله از آن روست که یک شاخه از فمینیسم به وسیله مصرف‌کنندگان هدایت می‌شود و زنان را به عنوان الهه‌های پاک، باکره و اهلی شده و با لباس سنتی تصویر می‌کند و زنان فقیر و کسانی را که لباس‌های سنتی هندو نمی‌پوشند، حذف می‌کند.

تقصیر خودته!

چند استندآپ کمدی هم تلاش کردند تا خشونت خانگی را در فرهنگ هند به چالش بکشند.

«**تقصیر توست**» ویدئویی است که زنان بازیگر خندان را در لباس‌های غربی مانند دامن کوتاه و شلوارک نشان می‌دهد تا با زبان طنز، موضوع سرزنش زنان را به خاطر خشونتی که به آنها می‌شود، مورد انتقاد قرار دهد. گروه کمدی «آل ایندیا بک هود»، زنانی را نشان می‌دهد که خودشان را به خاطر لباس پوشیدن، سر کار رفتن و دیر به خانه برگشتن سرزنش می‌کنند و در حالی که سر و صورتشان کبود است تکرار می‌کنند: **تقصیر خودته!**

گروهی می‌گویند بحث در مورد «اله‌های چشم کبود» و «یا» **تقصیر خودته** «تنها مختص زنان مدرن و تحصیل کرده در شهرهای هند است. گروه دیگری اما معتقدند که قایل شدن تفاوت‌های طبقاتی بین زنان مرفه و فقیر در موضوع خشونت خانگی ناعادلانه است.

یک بازیگر نقش مکمل در ویدیوی مورد بحث می‌گوید: «غیرمنصفانه است که فرض کنیم که در جهان انگلیسی‌زبان تجاوز و آزار وجود ندارد.»

واقعیت این است که برخی از موضوعاتی که در رسانه‌های هندی مطرح می‌شوند، «مسائل اصلی فمینیسم شهری و بی توجه به طبقه و کلاس» هستند. با این حال به دلیل تعداد زیاد موارد خشونت و جنایت علیه زنان در هند، صرف طرح مساله خشونت علیه زنان در چنین جامعه‌ای اهمیت بسیار دارد.